

Ako vznikala táto publikácia

V rokoch 2001 - 2004 prebiehal v regiónoch Slovenska spoločný projekt Britskej rady a IUVENTY pod názvom "Školenie školiteľov pre miestnu prácu s mládežou". Pracovníci IUVENTY, vidiac mnoho medzinárodných príkladov kam sa práca s deťmi a mládežou v Európe uberá, identifikovali na začiatku roku 2000 potrebu začať pripravovať podmienky na aktívnejšiu prácu samospráv s deťmi a mládežou v jednotlivých komunitách Slovenska. Príspevkom malo byť vytvorenie skupiny školiteľov, ktorá môže pridať ruku k dielu a pomôcť zodpovedným na miestnych zastupiteľstvách a všetkým, ktorým postavenie a život mladých ľudí v mestách a obciach leží na srdci, budovať koncepcnú, systematickú ale najmä modernú prácu s deťmi a mládežou. Ako sa zdá, bol to krok v pravý čas.

Iné aktivity a prieskumy IUVENTY ukázali, že samosprávy ešte zďaleka neboli pripravené na všetky výzvy v oblasti miestnej práce s mládežou. Na druhej strane sme na stretnutiach so samosprávami našli veľa ochotných a zanietených ľudí, ktorí naozaj chcú zmeniť situáciu, ale nemajú dostatok skúseností ani inšpirácií ako celý proces naštartovať.

Pre koho je publikácia určená

Publikácia má za cieľ osloviť najmä pracovníkov samospráv, ale aj všetkých tých, ktorí dobrovoľne alebo profesionálne venujú oblasti miestnej práce s deťmi a mládežou veľkú časť svojho voľného či pracovného času: pracovníci školských zariadení, občianskych združení, učitelia, dobrovoľní pracovníci s mládežou, aktivisti a pod.

Čo v nej nájdete

Pôvodná myšlienka poskytnúť odbornej verejnosti príručku s témami, v ktorých by sa mali odborníci ale aj verejnosť, ktorá pôsobí v oblasti mládežníckej práce v miestnych podmienkach vzdelávať, sa rozšírila aj na malú analýzu celej situácie a načrtnutie východísk, o ktoré sa môžu záujemcovia oprieť. Alebo inak povedané - nad čím všetkým by sa zodpovední mali zamyslieť a pár návodov ako začať. Opierali sme sa o mnoho názorov a nápadov z oficiálnych stretnutí a aj neoficiálnych rozhovorov, kde sme otázku „miestna práca s mládežou a samosprávy“ skloňovali vo všetkých pádoch. Minimálne vieme, že je to téma, ktorá síce rezonuje v istej skupine odbornej spoločnosti, ale veľa konkrétnych krokov (až na malé výnimky) a najmä takých, ktoré by sa dostali ďalej ako na úroveň pekných dokumentov, na Slovensku nenájdeme.

Na tomto mieste je potrebné vyjadriť aj našu vďaku Britskej rade, ktorá veľkou mierou prispela k tomu, aby sa už spomínaná skupina školiteľov stala skutočnosťou. Vieme, že všetko chce svoj čas. Práca s deťmi a mládežou v miestnych komunitách časom dosiahne aj na Slovensku úroveň krajín ako Nemecko, Švédsko či Spojené kráľovstvo. Sme presvedčení, že aj vďaka malým iniciatívam ako je naša.

Ako to vlastne je

Miestna práca s mládežou

S decentralizáciou štátnej moci na obce a regióny sa preniesli aj kompetencie starostlivosti o deti a mládež žijúcej v jednotlivých obciach a mestách Slovenska. Pri súčasných problémoch s financovaním oblasti školstva a školských zariadení na väčšine samospráv problematika mládeže ustúpila do úzadia. Len niekoľko samospráv riešilo mládežnícku politiku v mes-
te vypracovaním samostatnej koncepcie práce s deťmi a mládežou. Vo väčšine samospráv sa problematika mládeže pričlenila k oddeleniam a pracovníkov venujúcich sa oblasti školstva alebo kultúry.

„Čo je to miestna práca s mládežou“

Pre veľkú väčšinu verejnosti, a žiaľ, často aj tej odbornej na miestnych zastupiteľstvách, je to vyplnenie voľného času detí a mládeže záujmovou činnosťou. Často sa to zamieňa so „servisom“ pre mladých ľudí. Nemenovaný pracovník miestneho úradu povedal: „Urobili sme pre nich diskotéku, Mikuláša, MDD a to je málo?“. Žiaľ, áno.

Miestna práca s mládežou z pohľadu samospráv je totiž najmä o výchove budúcich občanov. O tom, aby mladí ľudia (ešte v detskom veku) chápali, že ich slová a názory majú svoju hodnotu. O tom, aby boli vedení od mlada nielen k vysloveniu svojich požiadaviek, ale aj k chápaniu, že je to obojstranný proces - niečo za niečo. Aby dostali priestor ukázať, čo vedia a čoho sú schopní, priestor na svoje vlastné iniciatívy, ale aj podporu a pochopenie.

Neformálne vzdelávanie a práca s mládežou

Pojem neformálne vzdelávanie nie je jednoduché definovať. Aký obrovský rozdiel medzi formálnym vzdelávaním, kde sú dané osnovy, systém hodnotenia aj výsledného certifikátu, vysvedčenia. A na strane druhej - vzdelávanie, výchova i učenie, ktoré sa koná neformálnym spôsobom a v neformálnom prostredí. Je založené na individuálnych potrebách jednotlivých mladých ľudí. Líder je opora, motivátor, podporovateľ, ktorý ale presne vie, čo mladí ľudia potrebujú. A len tí, čo konkrétneho mladého človeka dobre poznajú, vedia potvrdiť, aká zmena sa s mladým človekom skutočne udiala pod vplyvom takýchto aktivít.

Potreba väčšieho uznania neformálneho vzdelávania je ale stále aktuálna. Čo je pre neformálne vzdelávanie príznačné?

- Dobrovoľné a často samotným jednotlivcom organizované učenie, prirodzená motivácia účastníkov.
- Vychádza zo záujmov a aspirácií mladých ľudí.
- Má otvorený charakter a štruktúru, je transparentné a flexibilné.
- Hodnotenie úspechu alebo neúspechu prebieha v skupine, jedinec má právo “robiť chyby”.
- Odohráva sa v prostredí, ktoré učenie podporuje.
- Príprava a realizácia aktivít profesionálnym prístupom bez ohľadu na to, či ju realizuje dobrovoľník alebo profesionálny pracovník s mládežou.
- Podelenie sa o výsledky s tými, ktorí majú o to záujem a plánovanie následných aktivít.

Všetky tieto atribúty ponúka práca s mládežou na miestnej úrovni a preto je jej dôležitosť v súčasnosti tak zdôrazňovaná.

Mládež nie je len budúcnosť

O mladých ľuďoch sa hovorí, že sú naša budúcnosť. Oni sú však aj prítomnosť a tváriť sa, že problematiku mládeže budeme v mestách a obciach riešiť hneď potom, ako vyriešime novú strechu na miestnej škole alebo plynofikáciu obce je krok, ktorý otcov miest síce zbaví načas problémov, ale na druhej strane vytvára situáciu, ktorej následky budú oveľa horšie ako by sa na prvý pohľad zdalo. Vyrastá generácia mladých ľudí, ktorí necítia nijakú väzbu na svoje rodné mestá, pojem občianstva je u nich len prázdna fráza a keď dospejú a bude sa od nich očakávať občianska zodpovednosť a participácia - zrazu nebude na čo naviazať. Je každodenným obrazom našich miest a obcí vidieť postávať mladých ľudí na uliciach alebo, čo je horšie, v krčmách a kaviarňach z jednoduchého dôvodu - nič iné nie je k dispozícii, nič iné pred tým nezažili a niet dospelých ľudí, ktorí by s nimi pravidelne pracovali.

Je pravdou, že vždy bude existovať skupina mladých ľudí, ktorí sa nikdy nestatnú súčasťou žiadnej skupiny, komunity, ktorej ochota sa združovať alebo dobrovoľnícky pôsobiť bude vždy menšia ako u väčšinovej populácie. Z prieskumov vyplýva, že záujem mladých ľudí tráviť čas v spoločnosti rovesníkov je na jednom z popredných miest v rebríčku záujmov detí a mládeže na Slovensku. Podmienka na systematickú prácu s deťmi a mládežou v čase mimo pôsobenia školy alebo rodiny - záujem a potreba zo strany samotných mladých ľudí je teda splnená.

Kde nás tlačí topánka

Tri najväčšie nedostatky miestnej práce s deťmi a mládežou už boli spomenuté: nedostatok školených pracovníkov pre deti a mládež (mládežníckych vedúcich, lídrov), nedostatok tradície v organizovanosti súčasnej mládeže a nedostatok vhodných priestorov a zariadení. Problémov v tejto oblasti je však oveľa viac.

Samospráva a združenia, organizácie

Predstavitelia samosprávy nie vždy aktívne spolupracujú s už existujúcimi občianskymi združeniami (OZ) alebo mimovlád-
nymi organizáciami (MVO), ktoré sa pracou s mládežou zaoberajú. Často je to z jednoduchého dôvodu - legislatívne medzery.
OZ a MVO majú povinnosť registrácie na Ministerstve vnútra, ale ohlasovacia povinnosť v mieste pôsobenia chýba. Koncepč-
ná dlhodobá spolupráca a zainteresovanosť týchto subjektov na vytváraní alebo plnení cieľov samosprávy veľmi často absen-
tuje. Samosprávy nemajú vytvorené mechanizmy ich dlhodobej podpory (finančná podpora, priestory v meste a obci pre fun-
govanie týchto subjektov, personálna podpora, školiace aktivity...)

Spolupráca medzi rôznymi subjektami a inštitúciami

Nie je zriedkavé vidieť, že v tom istom období sa na jednom mieste koná viacero podobných
aktivít pre mládež alebo s mládežou. Keďže mladých ľudí je len obmedzený počet, spravidla žia-
den z organizátorov nie je spokojný. To je len jeden z dôkazov, že spolupráca medzi týmito sub-
jektami nie je samozrejmosťou. V mestách neexistuje platforma na pravidelné stretávanie sa,
výmenu informácií a plánovanie. Dôvodom je strach z konkurencie ale aj tradičné „hranie sa na
vlastnom piesočku“. Aj tu je obrovský priestor pre koordináciu rozvoja tejto oblasti zo strany samo-
správy. Je dôležité prekonať obavy z toho, že ten alebo tamten „mi ukradne môj nápad a získa viac
mladých ľudí ako mám ja!“. Výsledky tímovej práce sú vždy viac ako individuálne snahy. A ide nám
predsa o tých istých mladých ľudí.

Informácie a poradenstvo zo strany samosprávy

Žijeme v dobe informácií. Informácie sú vždy najcennejšie a ak sú poskytnuté v pravý čas, ma-
jú cenu zlata. Vo veľa samosprávach chýba miesto, kde môžu aj mladí ľudia prísť a získať informá-
ciu o tom, čo ich zaujíma. Chýbajú verejné prístupy na internet ako aj odborná a technická pod-
pora záujemcom o informácie. Mladí ľudia potrebujú často aj školeného pracovníka, ktorý im po-
môže vyznať sa v spleti rôznych informácií, ktoré im ponúkajú vyhľadávacie programy. Často ani
dospelí záujemcovia o oblasť práce s deťmi a mládežou nenájdu na samospráve potrebné infor-
mácie - ako založiť občianske združenie, kto v meste či obci sa deťom a mládeži venuje, s akými
výsledkami, analýzu záujmov mladých ľudí v meste, rôzne štatistiky a prehľady a pod.

Možnosti pre neorganizovaných

Ak je dieťa alebo mladý človek členom združenia alebo organizácie, má prirodzenú odpoveď a otázku, čo sa dá vo voľnom čase robiť. Keďže na Slovensku a v celej Európskej únii má organizovanosť mládeže klesajúcu tendenciu, je stále viac mladých ľudí, ktorí túto otázku nevedia vyriešiť. Chýbajú otvorené kluby, aktivity pre tieto skupiny zo strany škôl alebo školských zariadení, chýbajú prirodzené zhromaždiská ako v minulosti korzá, futbalové štadióny, zóny zdravia a pod. Nie je dostatok malých športových plôch pre aktivity amatérskych, rekreačných športovcov.

Mladí ľudia a nezamestnanosť

Nezamestnanosť je celospoločenský problém. Pre mladých ľudí, ktorí stoja na začiatku svojej profesionálnej kariéry a sú v období, kedy majú získať prvé pracovné návyky a zručnosti - je nezamestnanosť oveľa vážnejší problém. Mladí nezamestnaní, okrem aktivít z úradov práce, nemajú veľa možností ako zmysluplne využiť svoj „voľný“ čas. Kluby práce nie sú atraktívne a ich činnosť je časť len formálna.

Dobrovoľníctvo

V našej spoločnosti nie je pojem a hodnota dobrovoľníctva ešte súčasťou povedomia. Ak sa niekedy spýtate mladých či dospelých, či sú dobrovoľníkmi, často odpovedia záporne, lebo niektoré svoje (dobrovoľnícke) aktivity ani nie sú schopní definovať. „Je nie som dobrovoľník, ja to robím len tak“, je častá odpoveď. V tejto publikácii nie je priestor na hľadanie príčin týchto reakcií. Isté je, že cieľená a koncepcná podpora dobrovoľníctva a motivácie k dobrovoľníckym aktivitám zo strany samosprávy by mohla celú situáciu zlepšiť.

Pracovníci pre mládež na miestnych zastupiteľstvách

Aj v oblasti mládežníckej politiky na všetkých úrovniach existuje isté množstvo informácií, trendov, metód, ktoré sa diametrálne líšia od problematiky formálneho vzdelávania alebo kultúry. Pracovníci, ktorí majú vo svojej pôsobnosti mládež, sú sami nedostatočne vzdelaní a informovaní o tejto problematike. Pracovníci luventy, ktorí v minulosti organizovali niekoľko aktivít pre pracovníkov samospráv zistili, že pozícia pracovníkov na samosprávach, ktorí by sa venovali len problematike práce s deťmi a mládežou je veľmi zriedkavá. Pracovníci, ktorí majú na starosti aj problematiku mládeže sú často zavalení inými informáciami z oblasti školstva, musia mať prehľad v množstve rôznych vyhlášok, noviel a procedúr a na otázky mládeže a mládežníckej politiky im často nezostáva čas ani motivácia. Nie je koncepčne riešené ani ďalšie vzdelávanie pracovníkov v tejto oblasti.

Komunikácia a informovanosť

Výchova občana sa začína už od útleho veku. V slovenských podmienkach ešte chýba efektívny prenos komunikácie medzi mladými ľuďmi a samosprávou a naopak. Medzi mládežou vládne neinformovanosť o úlohách, plánoch a funkciách samosprávy ako aj skepsa k ich skutočnému záujmu o deti a mládež. Imidž samospráv v očiach mladých ľudí je nízky. Ani samospráva nie je často pripravená komunikovať s deťmi a mládežou ICH jazykom. Dokumenty existujú len v oficiálnom jazyku, kde prevláda ťažký a komplikovaný štýl, ak aj príde k stretnutiu mládeže a samosprávy, atmosféra je často formálna. Mladí ľudia sami nevedia komunikovať s predstaviteľmi samosprávy, jasne vyjadriť svoje potreby, prezentovať sa. Iste je to aj dôsledok autoritatívnej výchovy v školách a rodinách, ktorá nevedie mladých ľudí k tomu, aby slobodne a beztrešne vyjadrovali svoje názory a požiadavky.

Lokálna mládežnícka politika a Európska únia

Od vstupu Slovenska do Európskej únie sa v živote miest a obcí veľa nezmenilo najmä v oblasti práce s deťmi a mládežou. Európska únia neznamena len spoločné financovanie a vzájomnú podporu. S našim vstupom sa pre nás stali záväznými aj politiky v jednotlivých oblastiach. V poslednom období sa v Európskych spoločenstvách venuje zvýšená pozornosť práve oblasti mládežníckej politiky. Biela kniha o mládeži Európskej únie definuje základnú filozofiu práce s deťmi a mládežou, ktorá stojí na dostatku informácií, podpore dobrovoľníctva, fungujúcej participácii, lepšiemu porozumeniu mládeže a neformálnemu vzdelávaniu.

Európska únia má ambície stať sa spoločenstvom založeným na vedomostiach a znalostiach a práve práca s deťmi a mládežou je predurčená stať sa významným prostriedkom neformálneho vzdelávania a pomoci najmä marginalizovaným skupinám. Toto smerovanie rozvoja mládežníckej politiky sa musí skôr či neskôr odraziť aj na lokálnej úrovni. Preto pred samosprávami stoja významné úlohy. Ale je tiež veľa možností ako práve Európska únia prostredníctvom svojich inštitúcií a podporných programov môže pomôcť zmeniť situáciu v oblasti mládežníckej politiky.

Našartovanie procesu

Každá obec či mesto má rozdielne podmienky, ale mnohé postupy môžu byť pre mnohé samosprávy, ktoré chcú začať efektívnu a koncepčnú prácu s deťmi a mládežou vo svojej komunite, spoločné. Nie je ambíciou publikácie dať jediný a nemenný univerzálny recept na našartovanie tohto procesu, no niektoré tipy a aktivity môžu nasmerovať zodpovedných pracovníkov na prípravu vlastných postupov a krokov.

Dôkladná analýza situácie a potrieb

Základnou otázkou zostáva či poznáme tých, pre koho to vlastne robíme. Iste, každá samospráva má podrobné štatistiky o počte mladých ľudí v rôznom veku v tom ktorom meste či obci. Otázkou zostáva, čo presne títo mladí ľudia potrebujú, o čom snívajú, aké sú ich potreby. Vo väčších mestách je prítomná ďalšia skupina mládeže, ktorá tam síce nebýva trvale, ale trávi tu väčšinu dňa či týždňa. Možno práve tí sú skupinou, ktorá v meste spôsobuje problémy ako výtržníctvo, kriminalita, či len poškodzuje majetok mesta a jeho okolie. Len preto, že nie sú „naši“ ich ešte nemôžeme prehliadať.

Nie je nutné, aby každá samospráva musela robiť prieskum či výskum o potrebách mladých ľudí. Existuje veľa prieskumov už k dispozícii. Stačí sa obrátiť na materiály Ústavu informácií a prognóz v školstve alebo na prieskumy a výskumy Európskej komisie Eurobarometer http://europa.eu.int/comm/public_opinion/index_en.htm. Najjednoduchšie je sa samozrejme spýtať. Aj vzorka miestnej mládeže, dobre zvolená, pretlmočí názory väčšiny svojich rovesníkov.

Nie sú to len mladí ľudia, ktorí majú svoje predstavy a požiadavky, Sú ďalšie subjekty ako školy, cirkevné inštitúcie, rôzne mimovládne organizácie a ďalšie inštitúcie, ktoré majú čo povedať k problematike miestnej práce s mládežou ale majú aj ďalšie možnosti, ktoré môžu samospráve pri budovaní koncepcie práce s deťmi a mládežou pomôcť. Aj tieto poznatky je nutné zozbierať, aby sa stali základňou od ktorej sa môžeme odraziť.

Systémové zmeny

Nevyhnutnosťou je pozícia interného pracovníka mestského/miestneho zastupiteľstva zodpovedného za mládež, ktorého úlohou je koordinovať a metodicky podporovať aktivity všetkých subjektov a inštitúcií v komunite v tejto oblasti.

S pozíciou interného pracovníka úzko súvisí ďalší orgán, nazvime ho rada, komisia, fórum a pod., ktorá na väčšine samospráv už existuje. V tomto orgáne by mali byť zástupcovia väčšiny subjektov, ktoré sú do v tejto oblasti zainteresovaní ako školy, školské zariadenia, zástupcovia tretieho sektora, mimovyučovacích štruktúr, cirkvi ale napríklad aj rodičia a predstavitelia súkromného sektora. Neoddeliteľnou súčasťou tohto orgánu by mala byť aj druhá „komora“ - vybraní mladí ľudia z obce najlepšie zástupcovia rád a parlamentov.

Úlohou rady, fóra či komisie by nemalo byť len rozhodnutie, koľko prostriedkov sa vyčlení na tohtoročného Mikuláša ale najmä vypracovávať koncepcie práce s mládežou v meste, predkladať ich samospráve a navrhovať organizačné zabezpečenie koncepcie. Pravidelne by sa mala stretávať a riešiť aj ďalšie otázky a problémy (vytvára umelé rituály, nové zhromaždiská, návrhy na legislatívne zmeny a prípisy a pod.)

Participácia mládeže

Naučiť mladých ľudí myslieť a správať sa ako budúci občan je dlhodobý proces. Začína sa už tam, kde mladí ľudia strávia najviac času - v školách, ktoré môžu pomôcť pri identifikácii a pri systematickej príprave aktivistov mladých mládežníckych parlamentov, od základnej školy cez stredné školy až po samosprávne mládežnícke parlamenty. Už v týchto podmienkach sa môžu naučiť diskutovať, vyjadriť svoj názor, argumentovať, ale aj akceptovať iné názory, robiť kompromisy, prijímať rozhodnutia a riešenia. Parlamenty sú ideálnou platformou pre samosprávu prísť do kontaktu so „vzorkou“ mladých ľudí, ktorá môže tlmočiť ich názory a ovplyvňovať ostatných mladých ľudí spôsobom im vlastným. Vyžaduje to ale pravidelné stretnutia neformálneho charakteru a veľa, veľa trpezlivosti. Skepsa a nedôvera mladých ľudí k tomu, že samospráva sa naozaj zaujíma o mladých ľudí je v našej spoločnosti hlboko zakorenená.

Mladí ľudia by na týchto stretnutiach mali dostať šancu vyjadrovať sa aj k veciam, ktoré sa ich bezprostredne nedotýkajú a určitým spôsobom tieto veci ovplyvňovať - nový chodník, vznik alebo zánik Domova dôchodcov a iné problémy, ktoré samospráva rieši. Ak mladí ľudia získajú pocit a presvedčia sa, že aj ich názor má hodnotu a zodpovední sú ochotní ich názor brať do úvahy, aj ich vzťah ku komunite a samospráve sa výrazne zlepší.

Informácie a miestna práca s mládežou

Odpoveďou na otázku, prečo sa práca s mládežou na úrovni miest a obcí nerieši pružnejšie je to, že to verejnosť, ktorá rozhoduje o tom, aké otázky samospráva bude riešiť nevníma ako problém, ako komplexnú oblasť. Organizovanosť mládeže je nízka a mladých ľudí nikto profesionálne nezastupuje, neprezentuje ich na verejnosti a netlmočí ich názory a potreby. Verejnosť vie, že sú tu mladí ľudia ale tým sa ich záujem o ich potreby alebo požiadavky končí. Dôvodom je aj nízka informovanosť o celej oblasti.

Čiastočne by ju mohli vyriešiť informačné a propagačné aktivity pod záštitou samosprávy, ale aj iných subjektov. Využiť by sa mohli lokálne médiá, možnosti závodov a firiem na vydávanie rôznych príloh svojich časopisov a mediálnych produktov, kde bude priestor aj na informácie z oblasti detí a mládeže a mládežníckej politiky v obci a pod. Je dôležité vybudovať systematický a pravidelný monitoring života a práce detí a mládeže v meste, informácie o ich potrebách a požiadavkách napr. rôzne prehliadky a výstavy, ktoré dokumentujú aktivity detí a mládeže napr. každoročný festival aktivít alebo výstavné tabule s informáciami o mládeži, web stránka mesta s priestorom pre mladých ľudí a ich názory, či príklady aktivít.

Poskytovanie informácií cieľovej skupine je druhá strana mince. Samosprávy by mali zabezpečiť bezplatný prístup na internet a poradenstvo pre mladých ľudí a všeobecnú verejnosť. Centrá voľného času túto úlohu čiastočne prebrali tým, že takmer každé už takúto službu ponúka (za minimálny poplatok). Stále chýba školený pracovník, ktorý môže poskytnúť poradenstvo a konzultácie, ak skupina mladých ľudí chce v meste či obci niečo urobiť, zorganizovať - ako začať, čo je k dispozícii, aké sú finančné možnosti, kam sa obrátiť a pod. Teda pracovník, ktorý nielen tieto všetky informácie má, ale zároveň aj vie ako pristupovať k mladým ľuďom, ako klásť otázky a ako im často pomôcť zdefinovať čo vlastne chcú a na čo majú potenciál. Množstvo informácií ponúka aj databázový program EURODESK a Európsky mládežnícky portál Európskej únie (pozri prílohu).

Samospráva by nemala zabúdať ani na mediálne kampane a iné propagačné aktivity na zlepšenie svojho imidžu v očiach mladých ľudí.

Podpora aktivít

Nedostatok financií je najväčšou prekážkou. Mladým ľuďom často stačí aj minimálna finančná podpora, aby mohli aktivity podľa svojho gusta realizovať. V niektorých mestách a obciach už dlho fungujú komunitné nadácie, ktoré kumulujú finančné prostriedky z rôznych zdrojov. Je to dobrý spôsob na vytvorenie prostriedku, ako samospráva môže tlmočiť svoje požiadavky a riešiť niektoré zo svojich problémov systémom poskytovania grantu na aktivity podľa potrieb samosprávy. Máme problém so skatermi či inou skupinou mládeže? Chceme vyriešiť využívanie nejakého priestoru? Nech sa ukáže ten najlepší nápad a ten podporíme. Pre samosprávu je určite zaujímavejšie v prvom období podporovať jednotlivé aktivity pre dosiahnutie riešenia svojich problémov a až v neskoršom období začať podporovať celé subjekty. Presne opačný postup je v súčasnosti skôr realitou.

Podpora dobrovoľníctva v komunite

V každom meste či obci je potenciál na vytvorenie dobrého základu pre dobrovoľnícke aktivity. V prvej etape je dôležité vyhľadať, identifikovať dobrovoľníckych aktivistov a dostať ich na jedno miesto. Mestá, kde fungujú Centrá voľného času môžu toto zariadenie využiť hneď ako dobrovoľnícke centrum a školiace stredisko na prípravu dobrovoľníckych lídrov z radov mladých ľudí. Mestá a obce, kde nemajú takéto školské zariadenie budú musieť vytvoriť miesto, kde sa budú zbierať informácie o možnostiach dobrovoľníckych aktivít a tých, ktorí takúto pomoc potrebujú a tých, ktorí sú ju ochotní poskytnúť.

Skúsenosti s projektom „Časovej banky“, ktorá na tomto princípe rozprúdila dobrovoľníctvo v Rajeckých Tepliciach nájdete na www.ozkultura.sk. Ďalšie nápady aj v publikácii „Participácia funguje“, ktorú vydalo tiež OZ Kultúra. Nesmierne dôležité je zaktivizovať aj dospelých obyvateľov mesta a zapojiť ich do práce dobrovoľníckych centier a skupín. Aj táto cieľová skupina musí byť špeciálne pripravovaná a vedená.

Prostredníctvom dobrovoľníckych aktivít mladých ľudí je možné naštartovať aj geopropagáciu regiónu, cez vytváranie vlastných turistických trás, náučných chodníkov v okolí obce, hľadanie starých remesiel, tradícií, vznik jednoduchých turistických ubytovní v málotriednych školách a pod.

V Spojených štátoch ale aj v iných mestách Európskej únie je už tradične organizovaný tzv. deň s dobrovoľníctvom, kedy sa celé komunity zapájajú do rôznych aktivít a tak sa upevňuje občianske povedomie ale stúpa aj hodnota dobrovoľníctva. Propagujú sa rôzne projekty, organizujú sa súťaže, občania sa môžu hlásiť a ponúkať svoje služby (strážiť deti, pomôcť s doučovaním, kurz varenia, šitie, práce na počítači a pod.).

Neorganizované a znevýhodnené skupiny

Problém trávenia času mladých ľudí mimo školy a rodiny už bol spomenutý. V riešení tohto problému nie sme v Európe ojedinelí. Vo väčšine krajín Európskej únie sa tento problém rieši systémom otvorených tzv. nízkoprahových klubov. Rozdiel oproti tradičnému chápaniu mládežníckych klubov je v tom, že takéto zariadenie poskytuje mladým ľuďom nielen akýsi azyl, ale najmä dospelú osobu - profesionálneho „kamaráta“, ktorý pre nich neorganizuje aktivity, ale snaží sa ich motivovať k realizácii vlastných nápadov, pomáha im riešiť svoje problémy a je monitorovacou osobou pre túto oblasť. Spravidla sú to pracovníci platení samosprávou, ktorí sa podieľajú aj na realizácii väčšiny úloh, ktoré si samospráva v tejto oblasti stanoví.

Potenciál na vznik takýchto klubov majú školy, ale aj Centrá voľného času, kultúrne domy a iné vhodné organizácie alebo inštitúcie. Pracovník takéhoto zariadenia a jeho vzdelanie a schopnosti sú základom úspechu. Mal by vedieť ako osloviť mladých ľudí napr. na ulici, ako motivovať mládež k aktivitám, ale zároveň identifikovať budúcich animátorov a peer aktivistov.

Samospráva by mala podporovať a iniciovať iné organizácie v meste pripravovať aktivity pre neorganizované skupiny mladých ľudí ako aj prispieť k vytvoreniu azylových miest alebo miest prvého kontaktu (CVČ, kluby v školách a pod.), kde môžu dostať osobnú podporu a pomoc. V každom meste či obci by mal fungovať systém, ako identifikovať a monitorovať znevýhodnené skupiny, ich problémy a ich riešenia prostredníctvom peer aktivistov alebo pomocných vedúcich. Spolupráca škôl a samospráv je v tomto prípade nevyhnutnosťou. Integrácia znevýhodnených skupín sa nezaobíde bez intenzívnej výchovy k tolerancii a akceptácie rozdielnosti napr. aj organizáciou rôznych zážitkových aktivít, na realizáciu ktorých ale musí byť vedúci odborne pripravený a mladí ľudia postupne pripravovaní.

Zapojenie verejnosti do miestnej práce s mládežou a jej stimulácia

Na inom mieste bola spomenutá nevyhnutnosť zvýšiť informovanosť verejnosti o otázkach a význame tejto oblasti. Rovnako dôležité je zapojiť verejnosť do riešenia tejto problematiky. Je veľa príkladov, že miestni sponzori a podnikatelia podporujú finančne alebo nefinančnými príspevkami rôzne aktivity pre deti a mládež. Nestačí, ak poďakovanie príde len zo strany samotných mladých ľudí. Samosprávy musia vypracovať systém, ako takéto činy spropagovať a morálne oceniť - či už je to prostredníctvom rôznych tabúl, pravidelným zverejňovaním týchto príkladov cez lokálne médiá, na verejných zhromaždeniach alebo hapeningoch a pod. Oceňovanie tých, ktorí sa venujú deťom a mládeži mimo svojej práce by malo byť tiež samozrejmosťou.

Aj miestna legislatíva by mala ekonomicky zvýhodňovať sponzorov a donorov v obciach alebo tých, ktorí už pri plánovaní svojich firiem budú vytvárať priestory na komunitné aktivity (klubovne, priestory pre fitness, amatérske skupiny a pod.). Samospráva môže slúžiť ako most medzi skupinami mladých ľudí a miestnych podnikateľov, sponzorov pri komunikácii o ich spoločnej pomoci - ak sponzorstvo, tak čo za to, čo by mohli, mali mladí ľudia pre sponzora urobiť, aby aj jeho požiadavky boli splnené.

Je v záujme samosprávy podporovať vznik nových občianskych združení v obci, ich motivovanie a vzdelávanie, informovanie o grantových programoch, novinkách v legislatíve a pod. Občianske združenia sú totiž najjednoduchšie dosiahnuteľnou cieľovou skupinou.

Malou ekonomickou stimuláciou celej oblasti by mohlo byť aj odvádzanie časti dobrovoľného vstupného z rôznych akcií a podujatí v meste na podporu aktivít pre deti a mládež.

Na druhej strane, samospráva má aj ďalšie možnosti ako stimulovať prácu s deťmi a mládežou a oceňovať či podporovať dobrovoľníkov a aktivistov napr. cez zľavnené vstupné na aktivity alebo bezplatné služby v komunite.

Školitelia pre miestnu prácu s mládežou

Nedostatok informácií a nedoriešený systém vzdelávania pre dobrovoľných alebo profesionálnych pracovníkov s mládežou je tiež jedným z problémov, ktoré rozvoju miestnej práce s mládežou neprospievajú. Príspevkom k zmene situácie bol aj spoločný projekt Britskej rady a IUVENTY „Školenie školiteľov pre miestnu prácu s mládežou“, ktorý sa realizoval v rokoch 2001-2004.

Ciele a priebeh projektu

Cieľom projektu bolo pripraviť skupinu školiteľov, ktorá po ukončení projektu môže pomôcť položiť základy koncepcnej práci s mládežou v niektorých komunitách poskytovaním školiacich a poradenských služieb. Účastníci školenia sa v priebehu projektu oboznámili so základnými oblasťami dôležitými pre podporu miestnej práce s mládežou a dostali dlhodobý tréning v príprave a realizácii školení po stránke logistickej a obsahovej. Veľký dôraz bol kladený na vytvorenie „chráneného“ prostredia, ktoré umožňovalo budúcim školiteľom rozvíjať svoje zručnosti a dostávať pravidelné a otvorené hodnotenie svojho pokroku od skupiny ako aj od školiteľov. Všetci účastníci chápali nevyhnutnosť ďalšieho odborného vzdelávania a špecializácie prostredníctvom samoštúdia a ďalších tréningov.

Projekt prebiehal v dvoch fázach. Prvá fáza v rokoch 2001 - 2002 obsahovala 4 regionálne školenia, ktorého sa zúčastnilo 36 potenciálnych školiteľov. Každé školenie trvalo 4 dni a v jeho priebehu sa mohli účastníci dozvedieť fundamentálne informácie zo všetkých oblastí, ktoré ďalej modul školenia rozvíjal a prehľboval. Účastníci si mohli vyskúšať vedenie rôznych aktivít. Na školenie sa mohli prihlásiť akýkoľvek účastníci s potenciálom venovať sa profesionálne tejto oblasti. Podmienkou bol aj súhlas zamestnávateľa a záväzok všemožne podporovať svojho zamestnanca v aktívnej účasti a plnenie si svojich záväzkov (uvolňovanie zo zamestnania, pomoc pri hradení cestovného a podobne),

Druhá fáza školenia prebiehala v rokoch 2003 - 2004. V tomto období sa realizovali ďalšie 4 školenia, ktorých sa zúčastňovala už len vybraná skupina 13 školiteľov. Celý model školenia bol vypracovaný tímom britských a slovenských školiteľov. V projekte bolo realizované aj jedno hodnotiace stretnutie a diseminačný workshop „Práca s deťmi a mládežou na Slovensku“ (marec, 2004). Účastníci školenia pripravili svoje cvičné vstupy v spolupráci so sieťou regionálnych konzultantov programu Európskej únie MLÁDEŽ. Ich vstupy boli zamerané najmä na témy ako interkultúrne učenie, tímová práca, podpora participácie mládeže a pod.

Strategické témy pre oblasť vzdelávania v oblasti miestnej práce s mládežou

Keďže počet stretnutí a aj celkový čas bol relatívne obmedzený, školitelia sa rozhodli vybrať len tie najdôležitejšie témy, ktoré sa v priebehu jednotlivých stretnutí prezentovali a ďalej spracovávali do rôznych výstupných foriem.

Základné právne dokumenty

Pre potreby definovania všeobecného rámca sa všetci účastníci oboznámili so základnými právnymi dokumentmi, ktoré definujú prácu s deťmi a mládežou na Slovensku a v Európskej únii (dokumenty Štátna politika voči deťom a mládeži v SR do roku 2007, Biela kniha o mládeži Európskej únie). Britskí školitelia prezentovali regionálne dokumenty, ktoré definujú prácu s mládežou v ich regiónoch a krajinách (napr. Wales).

Význam a formy práce s mládežou

Jednou z dôležitých úloh školiteľov bolo naučiť sa prezentovať pojem „práca s mládežou“ ako aj jeho definovanie v oblasti neformálneho vzdelávania. Formy práce s deťmi a mládežou sa v UK a na Slovensku diametrálne odlišujú. Na Slovensku okrem štátneho systému starostlivosti o deti a mládež v rôznych školských zariadeniach (školské družiny, školské kluby, centrá voľného času, školy v prírode a pod.) existujú z významnejších subjektov už len občianske združenia a mládežnícke organizácie, ktoré sa venujú vekovej kategórii (kategória mládeže je v zákonoch definovaná do 26 rokov života).

Ďalší rozvoj a podporu je nutné v budúcnosti venovať práci s deťmi a mládežou na ulici (streetwork, detached youth work) a s marginalizovanými skupinami mládeže (zdravotne postihnutí, menšiny, deti a mládež z veľkých sídlisk a pod.)

Školiteľský know how

Základňou pre budúce aktivity absolventov školenia v oblasti vzdelávania bolo zvládnuť informácie a poznatky ako aj získať správne návyky a schopnosti v niekoľkých základných oblastiach: štýly učenia, osobnosť školiteľa a školiteľské štýly, analýza potrieb účastníkov a analýza situácie (SWOT), projektový manažment, definovanie cieľov a úloh školenia, vybrané správne metodiky, logistika prípravy školiacej aktivity a základy psychohygieny pri realizácii školení.

V rámci praktickej prípravy účastníci riešili niekoľko prípadových štúdií, mapovali prácu s mládežou v ich regiónoch a stanovovali si a plnili niekoľko osobných aj profesionálnych akčných plánov. Každý z účastníkov absolvoval cvičný školiteľský vstup priamo na školení a na školení o programe MLÁDEŽ ako aj vlastné cvičné 1 - 2 dňové školenie so supervíziou .

Oblasti vzdelávania v miestnej práci s mládežou

Aby práca s mládežou na miestnej úrovni bola naozaj efektívna, musia byť mládežnícki vedúci alebo mládežnícki aktivisti vzdelávaní v základných témach dôležitých pre bežnú, každodennú prácu s mládežou. Základnou oblasťou je **tímová práca a skupinová dynamika**.

Väčšina aktivít sa organizuje s skupinách a tímoch a identifikácia rôznych skupinových rolí a prirodzených lídrov je prvoradá úloha pre organizáciu a plánovanie ďalších aktivít. Mládežnícki vedúci vedú mládež k prezentácii svojich názorov v skupine ako aj k schopnosti obhájiť si svoje názory ale aj počúvať a akceptovať názory iných členov tímu aj keď sa diametrálne odlišujú.

Komunikácia, vyjednávanie a riešenie problémov sú ďalšie oblasti, ktoré musia pracovníci s mládežou ovládať. Účastníci školenia si sami vyskúšali rôzne situácie a pripravili interaktívne aktivity pre ostatných členov projektu v rámci nácviku svojich školských zručností tak, aby v regiónoch mohli ponúknuť už niektoré konkrétne vzdelávacie aktivity.

Interkultúrne učenie je úzko spojené s výchovou mladých ľudí k tolerancii a integrácii marginalizovaných skupín do práce s mládežou na miestnej úrovni. Školitelia sa naučili pripravovať a riadiť zážitkové aktivity, ktoré sú základom v školení v tejto oblasti (zažiť si pocit vylúčenia) ako aj viesť následnú diskusiu a analýzu prežitého zážitku.

Tento typ aktivít je v práci s mládežou ešte málo známy a veľa pracovníkov sa ich obáva zaradiť do programu práve zo strachu, že nebudú schopní absolvovaný prežitok dostatočne zanalyzovať a pomôcť sa cezeň preniesť spolu s mladými ľuďmi tak, aby bol dosiahnutý výchovný cieľ.

Pre úspešnú komunitnú prácu s mládežou je nevyhnutné rozbehnúť efektívny systém, ako zabezpečiť participáciu mládeže a podporu dobrovoľníctva. V priebehu školenia získali predstavu o termíne participácia vo všeobecnosti, základné princípy a boli predstavené ukážky participačných aktivít vo Veľkej Británii a základné dokumenty (napr. Európska charta o participácii). Vytváranie partnerstiev pri rozvoji komunít a miestnej práce s mládežou je ďalším krokom a základným kameňom pri tvorbe a implementácii jednotlivých koncepcií miestnej práce.

Súčasťou neformálneho vzdelávania je hodnotenie dosiahnutého výsledku. Hodnotenie sa ako čerevná niť vinie celou oblasťou práce s mládežou. Preto téma **hodnotenia, monitoringu a následných aktivít** je poslednou z radu tém, v ktorých by sa odborná verejnosť, venujúca sa komunitnej práci s mládežou, mala pravidelne vzdelávať.

Diseminačný workshop „Práca s mládežou na Slovensku“

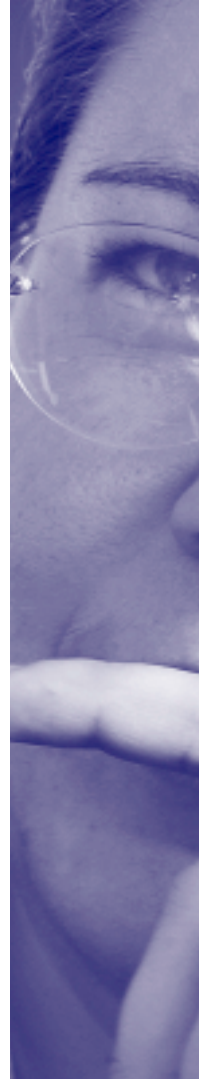
V závere projektu, 5. marca 2004, sa v luvente v Bratislave realizoval diseminačný workshop, ktorý si pripravili absolventi školenia školiteľov s cieľom definovať potreby neformálneho vzdelávania v práci s deťmi a mládežou na miestnej úrovni a prezentovať možnosti ďalšieho rozvoja tejto oblasti, predviesť ukážky niektorých školiacich aktivít, ktoré účastníci môžu ponúknuť v regiónoch a prispieť tak k rozvoju práce s deťmi a mládežou na miestnej úrovni.

Workshopu sa zúčastnilo 56 účastníkov, kde boli zastúpení pracovníci samospráv ale aj ostatní záujemcovia z radov odbornej verejnosti.

Mládež pod krídlami samospráv

Rozprestreté krídla nad mládežou sú v prípade mnohých samospráv zatiaľ len symbolické. Vyjadruje to však základnú myšlienku tejto publikácie – mladých ľudí si musíme chrániť a vychovať, lebo sú to tí, ktorí budú pokračovať v našej práci. Veríme, že aspoň niektoré z príkladov a postupov uvedených v tejto publikácii pomôžu pracovníkom miestnych zastupiteľstiev zlepšiť dnešnú situáciu v miestnej práci s mládežou.

Radi pomôžeme našimi informáciami, skúsenosťami a nápadmi. Lebo pričiniť sa o výchovu budúcich aktívnych občanov z mladých ľudí na Slovensku je aj náš cieľ.

Prílohy:

- Zoznam absolventov projektu “Školenie školiteľov pre miestnu prácu s mládežou“
- Eurodesk
- Európsky mládežnícky portál
- Program EÚ MLÁDEŽ
- Blíži sa program YOUTH IN ACTION 2007 – 2013
- Odporúčania Európskej charty o participácii mladých ľudí na živote obcí a regiónov pre činnosť samospráv.

Svoje postrehy, nápady a komentáre zasielajte na:

IUVENTA, Búdková 2, 811 04 Bratislava
e-mail: nkmladez@iuventa.sk

Zoznam absolventov projektu “Školenie školiteľov pre miestnu prácu s mládežou“ Britská rada, Iuventa, 2001 - 2004

- Jarka Lipková, Banskobystrický kraj, email: lipka2@post.sk
- Martina Čujová, Košický kraj: e-mail: maticujka@yahoo.com, maticujka@zoznam.sk
- Tomáš Pešek, Bratislavský kraj, e-mail: tomino@plusko.net
- Sylvia Nagyová, Bratislavský kraj, e-mail: siska@plusko.net
- Marta Hanečáková, Prešovský kraj, e-mail: cvc@slnet.sk, martahane@stonline.sk
- Martin Pokorný, Žilinský kraj, e-mail: poko_mt@yahoo.com
- Ivka Šusteková, Žilinský kraj, e-mail: ivka@keric.sk
- Mirka Smitková, Bratislavský kraj, e-mail: mira.s@orangemail.sk
- Monika Haníková, Košický kraj, e-mail: monika_hanikova@yahoo.com
- Katarína Urbanová, Prešovský kraj, e-mail: katarina.urbanova@post.sk
- Michal Pálka, Banskobystrický kraj, e-mail: maxipes@pobox.sk
- Kristián Šeffler, Nitriansky kraj, e-mail: drevo@pobox.sk
- Katarína Šašková, Žilinský kraj, e-mail: saskova@nexta.sk

Eurodesk

Eurodesk je informačný systém, ktorý funguje v 31 krajinách Európy a jeho hlavným cieľom je poskytovať informácie pre mladých ľudí z oblastí, ktoré ich zaujímajú: štúdium, práca, aktivity v oblasti neformálneho vzdelávania.

Poslaním Eurodesku je nielen poskytovať informácie, ale aj asistovať mladým ľuďom v ich samostatnom vyhľadávaní cez osobu zodpovednú za EURODESK v NK MLÁDEŽ alebo cez regionálne pobočky. V Európe funguje 500 lokálnych pobočiek EURODESKu.

Základom Eurodesku je databáza grantových programov EÚ. Eurodesk poskytuje aj praktické informácie potrebné pre orientáciu mladých ľudí v týchto oblastiach. Eurodesk je bezplatná služba a jej cieľovou skupinou sú mladí ľudia alebo tí, ktorí s nimi pracujú (učitelia, vychovávatelia, pracovníci s deťmi a mládežou, mládežnícki aktivisti a pod.).

Centrála EURODESKu tzv. Brussels link monitoruje situáciu, kompletizuje informácie z Európskej únie a spracúva ich do prístupnejšej podoby, ktorú ďalej posúva svojim Národným koordinátorom prostredníctvom intranetu (First class), kde sa denne objavujú desiatky rôznych informácií z EÚ ale aj národných kancelárií.

Kontakt

IUVENTA – EURODESK, Búdková 2, 811 04 Bratislava

tel.: 02/54411422, 59296343

e-mail: eurodesk@iuventa.sk, www.eurodesk.sk

Európsky mládežnícky portál (EMP)

EMP je iniciatíva Európskej komisie, ktorého cieľom je dať mladým ľuďom rýchly a ľahko dostupný prístup k relevantným mládežníckym informáciám o Európe a tak prispieť k podpore aktívnejšieho zapájania sa mládeže do verejného života v miestach bydliska ako aj celej Európskej únie. Cieľová skupina – mladí ľudia vo veku 15 až 25 rokov, ale aj tí, ktorí s touto cieľovou skupinou pracujú.

EMP sa nachádza na:

http://www.europa.eu.int/youth/index_sk.html

a informácie je možné čítať aj v 20 jazykoch EÚ.

Od 20. mája 2004, kedy bol EMP spustený, ho navštívilo 500 000 návštevníkov. Stránka má 3 kolónky: Be infomed, Get involved a News.

Kontakt

IUVENTA – NK MLÁDEŽ, Búdková 2, 811 04 Bratislava
tel. 02/59296301
e-mail: nkmladez@iuventa.sk, www.iuventa.sk

Program EÚ MLÁDEŽ

Program MLÁDEŽ je grantový program Európskej únie, ktorý poskytuje finančné prostriedky na medzinárodné aktivity mladých ľudí vo veku od 15 do 25 rokov, ale aj pre mládežníckych pracovníkov, vedúcich, mládežníckych aktivistov a pod.

Najväčšie akcie programu sú Akcia 1 - mládežnícke výmeny a Akcia 2 - Európska dobrovoľnícka služba. V rámci Akcie 3 sa podporujú miestne projekty skupín mladých ľudí, kde je veľký priestor najmä na projekty zabezpečujúce participáciu, informovanosť a dobrovoľnícke aktivity.

Akcia 5 podporuje vznik nových projektov prostredníctvom kontaktných seminárov, konferencií, školení a pod. V rámci Akcie 5 sa dajú podporiť aj projekty rôznych sietí napr. aj medzinárodné siete projektov samospráv.

Bliži sa program YOUTH IN ACTION 2007 - 2013

Nový program pokračuje v tradícii samostatných programov pre mládež orientovaných na neformálne vzdelávanie. Program bude obsahovať 5 akcií. Na financovanie programu YOUTH IN ACTION je navrhnutých 915 miliónov EUR.

Akcia 1

Mládež pre Európu. Opäť umožňuje organizáciu mládežníckych výmen, ale veková hranica účastníkov sa upravila na 13 - 25 rokov. V rámci tejto akcie sa budú môcť podávať aj skupinové projekty mládežníckych iniciatív (veková hranica 18 - 30 rokov). Novinkou je možnosť podávať projekty, ktoré podporujú rozvoj participácie mladých ľudí na rôznych úrovniach.

Akcia 2

Dobrovoľnícka služba zostáva v návrhu nového návrhu aj naďalej, okrem individuálnych projektov mladých dobrovoľníkov pribudli skupinové dobrovoľnícke projekty a projekty asociácií, dobrovoľníkov, prípadne iných subjektov aktívnych v tejto oblasti.

Akcia 3

Novou akciou je Mládež sveta, kde sa primárne budú podporovať projekty výmen, dobrovoľníckych služieb a iniciatív s krajinami susediacimi s Európskou úniou. Časť financií bude vyčlenená aj na projekty s ostatnými krajinami sveta.

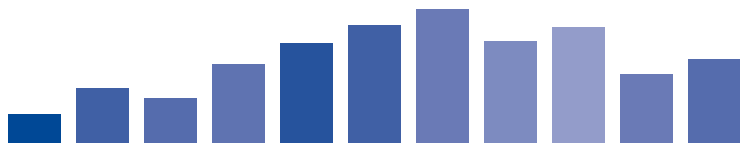

Akcia 4

Štvrtá akcia má názov, ktorý hneď naznačuje obsah a zameranie projektu - Mládežnícki pracovníci a podpora mládežníckej práce, kde sa navrhujú podporovať aktivity európskych mládežníckych organizácií a Európskeho mládežníckeho fóra, ďalej projekty zamerané na školenia a ďalšie vzdelávanie mládežníckych pracovníkov, inovatívne projekty, informačné projekty, projekty zamerané na partnerstvá a siete a dve menšie sekcie budú financovať projekty s ambíciou zvýšiť dopad programu a projekty podpory rôznych štruktúr programu ako napr. EURODESK, regionálnu sieť či centrá resp iné subjekty v závislosti od krajiny.

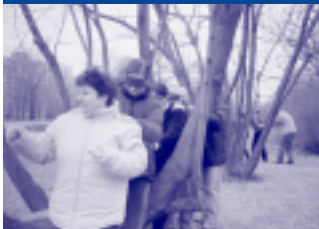
Akcia 5

Akcia 5 podporuje spoluprácu v oblasti mládežníckej politiky (stretnutia mladých politikov či projekty zamerané na zvyšovanie porozumenia v oblasti mládeže alebo spoluprácu medzinárodných organizácií).

Odporúčania Európskej charty o participácii mladých ľudí na živote obcí a regiónov pre činnosť samospráv.

Charta, ktorá je výsledkom konferencie konzultačného orgánu Rady Európy, je určená členom miestnych a regionálnych orgánov, členom organizácie a mladým ľuďom reprezentujúcim medzinárodné mládežnícke organizácie a mladým ľuďom reprezentujúcim miestne mládežnícke organizácie. Charta na druhej strane vyzýva predstaviteľov obcí a regiónov k zavádzaniu politik, ktoré by aktivizovali mladých ľudí k účasti na živote obce, mesta, regiónu.

Spolupracovať s občianskymi združeniami detí a mládeže a všetkými ostatnými subjektami, ktoré s mládežou pracujú (CVČ, ŠSZČ, neformálne skupiny,...), získať informácie o tom, ktoré subjekty pôsobia v obci a aká je náplň ich činnosti.

Vytvoriť inštitucionálne predpoklady pre účasť mladých ľudí na príslušných rozhodnutiach a diskusiách - začleniť do štruktúry zastupiteľstva aj miesta, ktoré by umožnili mladým ľuďom naozaj efektívne pôsobenie a ovplyvňovanie záležitostí, ktoré sa ich priamo dotýkajú, napr.:

- delegát mládeže, ktorého úlohou je obhajovať záujmy mladých, pomáhať oddeleniu mládeže obce, dohliadať na súdržnosť cieľov mládežníckej politiky, koordinovať rozhodnutia týkajúce sa mladých ľudí (vhodného kandidáta vybrať napr. na základe odporúčaní miestnych mládežníckych spolkov a organizácií),
- obecná rada mládeže – pozostáva výlučne z mladých ľudí, starostu a osoby, ktorá má na starosti problematiku mládeže. Obecná rada mládeže je volená rovesníkmi, má svojho prezidenta, ktorý vedie rokovania so starostom. Úlohy rady mládeže obce sú širšie – zisťuje potreby, túžby, problémy mladých v obci (bývanie, voľný čas, kultúrne zariadenia a pod.), navrhuje riešenia a projekty na riešenie problémov, zostavuje rozpočty, podieľa sa na realizácii projektov, permanentne zaznamenáva výsledky,

- fórum mládeže (môže pôsobiť pri obecnej rade mládeže), kde mladí ľudia verejne diskutujú o problémoch, o svojich predstavách,
- konzultačné fórum, kde sa uskutočňujú pravidelné a stabilné rokovania medzi predstaviteľmi obce a predstaviteľmi mládeže (vedúci mládežníckych spolkov, klubov, CVČ, ICM, sociálnych stredísk,...), na ktorých sa navrhujú a diskutujú konkrétne politiky,
- mladý parlament – zložený z delegátov mladých ľudí z miestnych škôl, ako poradný orgán primátorov a starostov.
- Podporovať rozvoj organizácií mladých ľudí a všetkých foriem a štruktúr združovania mladých ľudí – finančne, poskytnutím priestorov, zaškolením vedúcich takýchto stredísk a organizácií – dôležitá je spolupráca s rodinou a školou.
- Podporovať projekty, ktoré začleňujú mladých ľudí do spoločenského života – napr. miestne noviny a médiá, podpora medzinárodných výmen mládeže a mnohostranných kontaktov s ostatnými európskymi krajinami (napr. program Mládež).
- Zriaďovať a rozvíjať informačné a poradenské služby pre mladých ľudí – všetky oblasti – voľný čas, profesijné poradenstvo, kultúrne podujatia, nezamestnanosť, bývanie, prevencia negatívnych spoločenských javov, mobilita, sexuálno-výchovné poradne.

Dokument „Európska charta o participácii mladých ľudí na živote obcí a regiónov“ nájdete v plnom znení na www.iuventa.sk.

